

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4, 6 : ΟΙ ΟΘΩΜΑΝΟΙ ΚΑΙ Η ΡΑΓΔΑΙΑ ΠΡΟΕΛΑΣΗ ΤΟΥΣ (σελ. 85-87)

Οθωμανοί Τούρκοι:

- νομαδικός λαός .
- Κοιτίδα: Κεντρική Ασία
- Ιδρυτής κράτους: Οσμάν ή Οθμάν (1289 -1326)
- Μετακίνηση προς τα Δυτικά ωθούμενοι από τους Μογγόλους → Κατακτούν σε σύντομο σχετικά χρονικό διάστημα τη Μ. Ασία και στη συνέχεια εξαπλώνονται και σε ευρωπαϊκά εδάφη

Συντελεστές εξάπλωσης

- ανεκτικότητα Τούρκων έναντι αγροτικών χριστιανικών πληθυσμών → οι αντιδράσεις των πληθυσμών αυτών περιορίζονται και διευκολύνεται η ενσωμάτωσή τους στην οθωμανική κοινωνία
- προσέλευση πλήθος μισθοφόρων που αναζητούν λάφυρα και καλλιεργητών που αναζητούν κτήματα
- στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις:
 - ✓ αρχικά οι κατακτήσεις στηρίζονται στο φανατισμό των *γαζήδων* (= φανατικοί οπαδοί της πίστης, παλιός ισλαμικός θεσμός)
 - ✓ το αρχικό σώμα των στρατιωτών κατακτητών , το σώμα των εθελοντών νομάδων ιππέων αντικαθίσταται από τους ιππείς -τιμαριούχους → η παραχώρηση τιμαρίων
 - α) συνδέει τους ιππείς με το Σουλτάνο και
 - β) αυξάνει την επιθυμία για κατακτήσεις
 - ✓ σώμα *γενιτσάρων*: αποτελείται από εθελοντές μισθοφόρους ή στρατιώτες στρατολογούμενους με τη βία από τους υποτελείς χριστιανικούς πληθυσμούς · οι γενίτσαροι ανήκαν στην προσωπική υπηρεσία του Σουλτάνου και αποτέλεσαν ανεξάντλητη πηγή διοικητικών υπαλλήλων και στρατιωτών
- κατάσταση Βυζαντίου:
 - ✓ εδαφικός ακρωτηριασμός
 - ✓ οικονομική κατάρρευση: το νόμισμα είχε υποτιμηθεί, τα κρατικά ταμεία ήταν άδεια.
 - ✓ πλήρης διάλυση διοικητικού συστήματος
 - ✓ διάλυση βυζαντινών ακριτικών σωματίων μετά το 1261.

Περιοχές εξάπλωσης Οθωμανών

► Μ. Ασία

- 1301: σύγκρουση Οσμάν με βυζαντινά στρατεύματα : νίκη Οθωμανών
- 1326: Οι Οθωμανοί υπό τον διάδοχο του Οσμάν Ορχάν κατέκτησαν την Προύσα, η οποία έγινε πρωτεύουσα του κράτους τους. [*Ο Ορχάν (1326-1362) ήταν ο πρώτος εμίρης που περιβλήθηκε τον τίτλο του σουλτάνου· ήταν αυτός που μετέτρεψε τη νομαδική ορδή των Οθωμανών σε οργανωμένο κράτος*]
- 1331: κατάκτηση Νίκαιας και (αργότερα) Νικομήδειας → εξασφάλιση σημαντικών αστικών κέντρων → έλεγχος Βιθυνίας

► **Βαλκανική**

- 1354: Ο Ορχάν , επωφελούμενος από ένα μεγάλο σεισμό, κατέλαβε το φρούριο της *Καλλίπολης*
- Επί Μουράτ (1361-1389): *Διδυμότειχο* (1361), *Αδριανούπολη* , όπου ο σουλτάνος μεταφέρει την πρωτεύουσά του (1365)
- Οι *σλάβοι ηγεμόνες* και η *Βουλγαρία* αναγνώρισαν την ηγεμονία του σουλτάνου, ενώ το Βυζάντιο προσέφερε φόρο υποτέλειας στους Οθωμανούς και έθεσε τις στρατιωτικές δυνάμεις του στη διάθεση του σουλτάνου.
- **Μάχη Κοσσυφοπεδίου** (1389): η αποφασιστικότερη μάχη : σύγκρουση βοσνιακών και σερβικών στρατευμάτων (επικεφαλής ο σέρβος ηγεμόνας Λάζαρος) και των Οθωμανών υπό τον Μουράτ. Ο σουλτάνος δολοφονείται, όμως οι υπέρτερες οθωμανικές δυνάμεις υπό την καθοδήγηση του διαδόχου του Μουράτ, το Βαγιαζήτ απέσπασαν τελικά τη νίκη. → οι Σέρβοι αναγνώρισαν την επικυριαρχία του Σουλτάνου →
- Πίεση κατά του Βυζαντίου: ο σουλτάνος επέβαλε στο βυζαντινό θρόνο τον Ιωάννη Ζ' , ενώ ο διάδοχός του Μανουήλ διαβιούσε στην αυλή του σουλτάνου (αναγκάστηκε μάλιστα να συμμετάσχει και στην επιτυχή εκστρατεία κατά της τελευταίας βυζαντινής πόλης της Μ. Ασίας, της Φιλαδέλφειας) → ο *Μανουήλ δραπέτευσε* και ανέλαβε τη διοίκηση της Κωνσταντινούπολης (1391) → *πολιορκία Βασιλεύουσας από Βαγιαζήτ* (1393-1394)